

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Landbruksavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Eanandoalloossodat

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref

Deres dato

Vår ref
Sak 2016/521
Ark

Vår dato
01.02.2016

Saksbehandler/direkte telefon: Karianne Holm-Varsi - 78 95 05 70

Innspill til ny jordbruksmelding

Vi viser til invitasjon fra Landbruk- og matdepartementet om innspill til ny jordbruksmelding.

Finnmark er landets mest marginale fylke hva klima og geografi angår. Derfor er vi naturlig nok opptatt av å sikre gode rammebetingelsen for jordbruksproduksjonen i vårt fylke. Jordbruket i Finnmark er relativt lite i tall, men har allikevel svært stor betydning for bosetting, sysselsetting, matvareberedskap og kulturlandskap. Hvert årsverk i primærproduksjonen genererer 1,5 årsverk i sekundærnæringer i fylket.

Siden år 2000 er antall gårdsbruk i drift halvert i Finnmark, både melkebruk og sauebruk. 50 % av gårdsbrukene, og 60 % av melkebrukene ligger i Alta og Tana, de resterende ligger relativt spredt rundt i fylkets øvrige kommuner. Dette betyr økt arealbehov sentralt, og at fagmiljøene tynnes ut i andre kommuner.

Det er et stort potensiale i å øke matproduksjonen på små og mellomstore bruk. Landet vårt har en geografi hvor mye av jordbruksarealet er små teiger som ligger spredt og hvor det er lite hensiktsmessig med store driftsenheter. De små og mellomstore brukene er viktige for å utnytte jordressursene i de marginale delene av fylket vårt, og i landet. Disse utgjør svært viktige byggesteiner i fagmiljøene, er relativt selvhjulpne, og bidrar med et mangfold som har stor verdi både for fagmiljøet og for bygdene.

I enkelte deler av Finnmark er tap av sau og lam til rovvilt så store at mange brukere har gitt opp drifta, og flere vurderer å avvikle drifta. Den økonomiske belastningen er stor for brukerne. I tillegg kommer den psykiske belastningen ved å være vitne til skadene rovvilt gjør på dyra. Uttak av skadedyr er den store utfordringen, da det er svært krevende å effektuere uttak av rovvilt som gjør skade.

Sterke regionale forsknings- og innovasjonsmiljøer blir viktige i fremtiden. Det er behov for utvikling av arter, sorter og driftsteknikk med tilpasning til lokale forhold over hele landet.

Tett kontakt mellom næring og forskning er en annen suksessfaktor, og ikke minst at kunnskapen gjøres tilgjengelig for de som skal bruke den. Desentraliserte kompetansetilbud og god rådgivingstjeneste lokalt er en forutsetning for å kunne øke matproduksjonen. Dette

utgjør en svært viktig del av fagmiljøet. Disse tilbudene er utfordrende å opprettholde i et fylke som Finnmark, med kun litt over 300 gårdsbruk fordelt på et areal på størrelse med hele Østlandet.

Rekruttering er helt avgjørende for fortsatt matproduksjon: Vi har en høy gjennomsnittsalder i jordbruket. For å få nye inn i næringa trengs forutsigbare rammebetingelser, det må være sikre økonomiske muligheter og gode velferdsordninger. Vi må ha utdanningsmuligheter også tilpasset de som blir bønder i voksen alder.

Erfaring fra trainèeprojektet i Finnmark viser at de kommende bønder har vektlagt kombinasjonen av teoriundervisning og praktisk arbeid på egen gård, god rådgivning og ikke minst nettverk som andre viktige faktorer for et vellykket generasjonsskifte. Vi ser at trainèeordningen kan tas i bruk i større utstrekning i hele landet, og i tillegg kan etablering av en mentorordning i jordbruket være et viktig supplement.

Det er behov for å fornye driftsapparatet i melkeproduksjonen for å møte nye krav. Ca 60 % av melkefjøsene i Finnmark er båsfjøs. Det betyr at vi trenger 7-8 utbygginger evt. nybygg pr år for å komme i mål til 2024. Ifølge en undersøkelse utført av TINE hadde 25 % av melkeprodusentene i 2013 planer om å bygge ut de nærmeste årene. En stor utfordring ligger i at byggekostnadene i Finnmark ligger 30-40 % høyere enn f. eks i Trøndelag. De investeringsmidlene vi har til rådighet i dag er ikke tilstrekkelig til å dekke behovet frem mot 2024.

Med disse innspillene vil vi ønske lykke til med et viktig arbeid.

Med hilsen

Torhild Gjølme
landbruksdirektør

Karianne Holm-Varsi
underdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.